

*Мищенко Т. В.,**кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри германської
філології та методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя**Луценко О. В.,**студентка магістратури
факультету філології, історії та політико-юридичних наук
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РИТОРИКИ ДЖ. БАЙДЕНА ТА Б. ДЖОНСОНА ПРО ВІЙНУ В УКРАЇНІ: СИЛА ЧИ ДИПЛОМАТІЯ?

Анотація. У статті проаналізовано способи апеляції до потреби у безпеці, які використовують Джоозеф Байден та Борис Джонсон, коли висвітлюють тему війни в Україні. На початку визначено, що політична промова – це текст, що виголошується професійними політичними діячами чи інституціями на місцевому, національному або міжнародному рівні. Оскільки її головною метою є переконання громадян у правильності певної думки, можновладці вдаються до риторичних способів впливу: етосу, пафосу та логосу. У фокусі нашого дослідження перебуває пафос, апеляція до якого відбувається через звернення до емоцій та потреб.

Обидва політики описують втрату безпеки для України та світу за допомогою слів із семантикою нападу та нанесення шкоди, акцентуючи при цьому на Росії як джерелі загрози. Однак, Борис Джонсон, на відміну від американського президента, окрім військової агресії, також виділяє тему енергетичного шантажу РФ. Значні відмінності у підходах політиків помітні і при апелюванні до теми відновлення безпеки для України та світу, що може досягатися дипломатичним або силовим шляхом. Джоозеф Байден послуговується мовними одиницями, котрі називають конкретні шляхи дипломатичного вирішення конфлікту та вказують на наявність у США чіткої стратегії закінчення війни. У той же час Борис Джонсон не має наразі готового рішення. Ця ідея прослідковується через використання слів з семантикою пошуку. Підтримання безпеки НАТО силовими методами у обох політиків однаково вербалізується через мовні одиниці зі значенням «захищати», «зміцнювати». Проте для Джо Байдена ця тема є більш пріоритетною, адже він звертається до неї дванадцять разів, а Борис Джонсон – п'ять. Дипломатичне відновлення безпеки для України шляхом розбавлення Росії економічної та фінансової безпеки розкривається через словосполучення на позначення накладання та посилення санкцій. Однак якщо у промовах Джонсона ми знаходимо лише нейтральні конструкції, то для Байдена характерна більша жорсткість, що виявляється у словах зі значенням тиску. При зверненні до відновлення безпеки України через надання їй допомоги прем'єр-міністр охоплює усі аспекти підтримки, а президент акцентує лише на військовій.

У результаті проведеного аналізу визначено, що Джоозеф Байден проявляє більше рішучості та зосереджує-

ся на силових методах закінчення війни, у той час як для Бориса Джонсона характерний дипломатичний підхід.

Ключові слова: політична промова, риторика, пафос, базові потреби.

Постановка проблеми. Останнім часом у суспільстві спостерігається значне підвищення уваги до виступів державних діячів. Пов'язано це, перш за все, зі складною політичною ситуацією та кризою міжнародної безпекової парадигми, спричиненою, зокрема, агресивними діями Росії, котра у лютому 2022 року розпочала війну проти України. Це порушення демократичних прав незалежної суверенної держави переросло з регіонального конфлікту в глобальний, створюючи умови для дестабілізації в тому числі і фінансової та економічної системи світу. У відповідь на потреби громадян у відчутті захищеності та поінформованості лідери країн почали частіше виступати перед широкою публікою з промовами, що у політичному дискурсі визначаються як усні або письмові тексти, виголошені на місцевому, національному або міжнародному рівні професійними політиками або політичними інституціями [1, с. 12]. У них держслужбовці описують стан справ як всередині держави, так і поза її межами, з найбільш вигідних для себе позицій. Сприяє цьому, перш за все, той факт, що головним завданням політичної промови є переконання аудиторії у правильності або хибності певної думки. Для досягнення максимального впливу на свідомість слухачів та отримання бажаної реакції від них держслужбовці звертаються до базових засад риторики [1, с. 34; 2, с. 6]. У зв'язку з цим на сучасному етапі дуже важливо аналізувати політичні промови саме крізь лінгвориторичну призму. Такий підхід допомагає розкрити приховані у словах сенси, відділити правду від маніпуляції, критично оцінити ситуацію та не стати жертвою обману з боку політиків.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Риторика як окрема дисципліна сформувалася та отримала своє теоретичне обґрунтування ще в Давній Греції у роботах Аристотеля. З того часу вона багато разів переосмислювалася, набуваючи нових форм та адаптуючись під вимоги суспільства [3, с. 22; 4, с. 1]. Сьогодні риторика використовують майже у всіх сферах людських

взаємовідносин та традиційно визначають, як мистецтво переконання за допомогою слів [5, с. 1]. Така дефініція цілком пояснює її значну популярність серед політиків, метою яких завжди є або акцентуація на певних ідеях та фактах, або, навпаки, їх приховування та нівелювання негативних реакцій. З метою переконання слухачів у правдивості своїх слів державні діячі у промовах вдаються до трьох риторичних способів впливу: етоса, логоса і пафоса [5, с. 47; 6, с. 96; 7, с. 3].

Етос представлений зверненням до репутації оратора та часто визначається як авторська саморепрезентація [4, с. 63; 8, с. 152–153]. Саме він є одним із найважливіших чинників, що сприяє встановленню довіри з аудиторією та створенню позитивного іміджу для промовця. При апеляції до етосу найбільшу увагу зазвичай приділяють особистим характеристикам оратора, проте може також враховуватися його статус, положення у суспільстві, поведінка безпосередньо під час виступу [7, с. 4].

Логос визначають як вплив на аудиторію через звернення до раціонального, що виявляється у використанні логічно організованих аргументів із врахуванням їх ефективного розміщення в тексті та мовного оформлення [6, с. 475; 5, с. 57]. Спирається він на апелювання науковими фактами, історичними даними, результатами досліджень, експериментів, певним доказовим матеріалом тощо [7, с. 3–4]. Важливу роль для створення прихованого впливу на адресата через логос також відіграє характер взаємодії тези і аргументів [9, с. 45].

Пафос представлений зверненням до емоцій та почуттів аудиторії [8, с. 156]. Вони, у свою чергу, згідно з теорією мотивації, є продуктом задоволення або незадоволення потреб, які виступають головною передумовою та рушійною силою будь-якої діяльності людини [10, с. 24]. Усі потреби об'єднані між собою у чітку систему – піраміду Маслоу, за висхідним принципом. Таким чином прослідковується чітка ієрархія від базового біологічного рівня до вищого (психологічного та самореалізації). Відповідно, виділяють фізіологічні потреби (необхідні для існування людини як живої істоти), потребу у безпеці (фізичній, фінансовій, моральній, психологічній тощо), потребу в приналежності (до конкретної групи за національними, професійними, соціальними або іншими ознаками), потребу в повазі (як з боку інших, так і до самого себе) та потребу в самоактуалізації (реалізація здібностей та потенціалу, досягнення цілей) [10, с. 35–46].

Саме зв'язок з потребами та емоціями, які притаманні кожній людині, робить пафос універсальним, ефективним та найсильнішим інструментом переконання в руках політиків. Він підходить для будь-якої аудиторії, не потребує довготривалого обмірковування та розрахований на швидку дію, що пояснюється впливом почуттів на мислення [5, с. 66; 3, с. 32]. Через названі характеристики ми вважаємо доцільним у рамках нашої розвідки зосередити увагу саме на пафосі. Зокрема, проаналізуємо звернення до потреби у безпеці, яке набуває особливої актуальності у зв'язку з війною в Україні, на прикладі промов Джозефа Байдена та Бориса Джонсона. Ці два політики справедливо вважаються одними із найбільш впливових у світі. І хоч обидва є представниками англomовних країн, доцільно розглядати їх виступи з позиції відмінностей культур, адже, як відомо, британці та американці по-різному висвітлюють політичні події, що залежить, у першу чергу, від особливостей їх національного світосприйняття [11, с. 83].

Таким чином, метою статті є порівняння способів апеляції до потреби у безпеці у промовах про війну в Україні Джозефа Байдена та Бориса Джонсона, що дозволить нам визначити їх пріоритети щодо шляхів завершення війни в Україні.

Виклад основного матеріалу. У нашій роботі виокремлення способів апеляції до пафосу відбувається шляхом визначення семантики слів. Зокрема, звернення до потреби у безпеці встановлюємо на основі мовних одиниць із семами 'weapon', 'to kill', 'to invade', 'to suffer', 'to destroy', 'to limit', 'to block', що вказують на втрату безпеки. У той же час відновлення безпеки визначаємо через слова та словосполучення з семами 'to strengthen', 'to increase', 'to protect', 'to support', 'to find a solution', які пов'язані з посиленням та захистом. Саме ці два аспекти у промовах американського президента та британського прем'єр-міністра можна визначити основними при висвітленні теми війни.

Передусім розглянемо втрату безпеки для України. На лінгвістичному рівні у виступах Джозефа Байдена вона підкреслюється словами на позначення зброї та військових, які виступають *інструментами створення загрози*, тобто через іменники *shelling, a tank, a bomb, troops* та словосполучення *air raids, a missile strike* тощо. Крім того, президент вживає низку мовних одиниць з семантикою нападу, що акцентують на джерелі небезпеки – Росії. Серед них: *to unleash an assault, to surround a city, to seize new territory, to commit atrocities and war crimes, to begin a brutal assault* тощо. Наприклад, (1) «*Within moments, missile strikes began to fall on historic cities across Ukraine. Then came in the air raids, followed by tanks and troops rolling in*» [12]. (2) «*The Russian military has begun a brutal assault on the people of Ukraine without provocation, without justification, without necessity*» [12]. У прикладі (1) ефект втрати безпеки створюється через вживання одиниць *missile strikes, air raids, tanks* та *troops*, що вказують на інструменти створення загрози. У (2) використано словосполучення *to begin a brutal assault*, яке позначає напад та акцентує на Росії як джерелі загрози (*the Russian military*). Обидва уривки також містять вказівку на ціль – Україну, що вводиться через прийменник *on* (*historic cities across Ukraine, the people of Ukraine*).

Водночас для Бориса Джонсона у цьому контексті важливо зосередитися саме на ролі Росії як агресора. Таким чином ідея втрати безпеки для України у промовах прем'єр-міністра вербалізується за допомогою мовних одиниць на позначення вторгнення, нападу та знищення, що фокусують увагу на *діях джерела загрози*. До них можна віднести іменники: *the deployment (of troops/forces), an invasion, subversion, an offensive, an assault, deportation*; дієслова: *to violate, to subvert, to invade, to subjugate, to torment, to attack, to target*; словосполучення: *to reduce to rubble, to commit war crimes and atrocities, to plot the destruction, to become the target, to unleash war*. Наприклад, (1) «*The House should be in no doubt that the deployment of these forces in sovereign Ukrainian territory amounts to a renewed invasion of that country*» [13]; (2) «*They are committing war crimes, and their atrocities emerge wherever they are forced to retreat – as we've seen at Bucha, at Irpin at Hostomel and many other places*» [14]. У прикладі (1) на втрату безпеки вказує словосполучення *the deployment of these forces* та іменник *an invasion*, а в (2) – *to commit war crimes* та *atrocities*, які несуть у собі семантику нападу та нанесення шкоди. Також вони акцентують на

джерелі загрози – Росії, що контекстуально була замінена займенниками *these, they, their*.

Водночас поєднуючи мовні одиниці, що мають значення «вторгнутися», «завдати шкоди», «загрожувати» або «нехтувати» (*to strangle, to invade, to threaten, to dominate, contempt, to commit an assault* тощо) зі словосполученнями та іменниками, що вказують на певну групу держав або світ в цілому Джозеф Байден зміщує фокус уваги на глобальний вимір. Оскільки президент позиціонує США як передову країну та лідера, він розглядає розв'язану Росією війну не тільки як загрозу конкретній державі, а і як втрату безпеки для цілого світу.

Ту ж саму ідею підтримує у своїх промовах і Борис Джонсон, використовуючи мовні одиниці, що позначають вторгнення та збройний конфлікт: *to unleash a war, an attack on democracy and freedom, to change borders by force*. Наприклад, (1) «*Today, Russia has strangled democracy – has sought to do so elsewhere, not only in its homeland. Under false claims of ethnic solidarity, it has invaded neighboring nations*» [15]; (2) «*It is an attack on democracy and freedom in East Europe and around the world*» [16]. Ефект втраги безпеки створюється через вживання дієслів *to strangle* та *to invade* в прикладі (1) та іменника *an attack* в (2). Зазначені одиниці мають семантику нападу та нанесення шкоди і поєднуються, відповідно, зі словами (1) *democracy, neighboring nations* та (2) *in East Europe, around the world*, що вказують на розширення масштабів загрози з боку Росії до світового рівня.

Проте, на відміну від Джо Байдена, Борис Джонсон робить окремий наголос на енергетичному шантажі з боку РФ, тим самим визначаючи її джерелом фінансової та економічної небезпеки на глобальному рівні. Для цього він використовує словосполучення *to manipulate energy supplies, to torment households* та інші. Наприклад: «*We know that the coming winter will be tough, and that Putin will manipulate Russian energy supplies to try to torment households across Europe...*» [17]. У наведеній цитаті втрата колективної безпеки вербалізується через дієслова *to manipulate* та *to torment*. Перше у поєднанні з додатком *Russian energy supplies* підкреслює інструмент створення енергетичної загрози (*energy supplies*) та її джерело – Росію. Друге у комбінації зі словосполученням *households across Europe* робить акцент на поширенні загрози за межі України.

Втім, як уже було зазначено, обидва політики також надають великого значення питанню відновлення безпеки як для України, так і для світу загалом. У своїх промовах вони вбачають два шляхи досягнення цієї мети: дипломатичний та силовий.

Коли мова йде про відновлення безпеки у світі дипломатичними методами, ми спостерігаємо принципові відмінності у стилях американського та британського лідерів. Джо Байден апелює до цієї теми через використання дієслів з домінуючою семою «*to suggest, to mention an idea*» (пропонувати) – *to advance, to offer, to propose, to suggest* [18], а також дієслів зі значенням «*посилювати*», «*забезпечувати*»: *to establish, to continue, to pursue, to enhance, to strengthen*. Зазначені мовні одиниці поєднуються зі словосполученнями, що називають конкретні заходи безпеки: *a security environment, control measures, stability measures, security concerns, security, real/non-stop diplomacy*. Таким чином американський президент створює ефект рішучості та акцентує на тому, що США має чітку стратегію з відновлення миру, як продемонстровано у наступному прикладі: «*Time and again, we offered real diplomacy and concrete*

proposals to strengthen European security, enhance transparency, and build confidence on all sides» [15].

У свою чергу для Бориса Джонсона характерним є використання слів із семантикою пошуку (*to find, to seek*) та забезпечення (*to pursue, to ensure*), які комбінуються з абстрактними іменниками *a way, a solution, co-existence*. Такі поєднання вказують на те, що у британського прем'єр-міністра ще немає готового алгоритму дій для відновлення миру дипломатичним шляхом, але він готовий працювати над його пошуками. Наприклад, «*And I will tell the house, we will not give up: we will continue to seek a diplomatic solution until the last possible second*» [13].

Окрема увага у промовах Джозефа Байдена також надається підтриманню безпеки НАТО силовими методами. Особливо це стосується країн-союзників східного флангу, яким наразі загрожує Росія. Щоб наголосити на необхідності застосування заходів із надання їм безпрецедентної підтримки, президент використовує мовні одиниці, що мають значення «*захистити*» та «*зміцнювати*». Серед них знаходимо дієслова: *to defend, to protect, to bolster, to deepen, to reinforce*; та словосполучення: *to send forces, to conduct military exercises, to enhance defensive readiness, to deter further aggression, to authorize the deployment of forces, to deploy high-readiness forces*. Наприклад, (1) «*In addition to the economic penalties we're imposing, we're also taking steps to defend our NATO Allies, particularly in the east*» [12]; (2) «*We will also continue to conduct military exercises with our Allies and partners to enhance defensive readiness*» [19]. У наведених уривках на підтримання безпеки в (1) вказує дієслово *to defend*, а у (2) словосполучення *to conduct military exercises* та *to enhance defensive readiness*, що акцентують на посиленні оборони в межах альянсу, центральна роль у якому в промовах відводиться США, названим займенником *we*, як джерелу стримування загрози.

Досить показовим є те, що для Бориса Джонсона підтримання безпеки в межах союзу не є такою ж пріоритетною ціллю, як для Джозефа Байдена. Це доводить в першу чергу той факт, що до необхідності захисту НАТО прем'єр-міністр звертається лише п'ять разів, у той час як американський президент – дванадцять. Для вираження цієї ідеї Борис Джонсон використовує дієслова зі значенням «*захистити*» (*to defend, to protect*), «*збільшити*» (*to send, to double*) у поєднанні з іменниками *forces* або *deployment*. Наприклад, «*We have already doubled the size of our deployment in Estonia, where the British Army leads NATO's battlegroup, and when I met President Levits of Latvia and Prime Minister Kallas of Estonia in Munich on Saturday, I told them that we would be willing to send more British forces to help protect our allies if NATO makes such a request*» [13]. У наведеній цитаті ефект підтримання безпеки створюється через вживання дієслова *to protect* з вказівкою на ціль – *our allies*. Крім того, посилення відчуття захисту вербалізується словами *to double* та *to send*, які поєднуються зі словосполученнями на позначення збройних сил (*our deployment, more British forces*). Сполучене Королівство, назване займенником *we*, виокремлюється як джерело безпеки.

Окремо у промовах Джозефа Байдена та Бориса Джонсона варто виділити відновлення безпеки України. Ця тема має два плани вираження.

Спершу розглянемо відновлення безпеки України дипломатичним шляхом, тобто через позбавлення Росії економічної та фінансової безпеки. Обидва політики для висвітлення

цієї теми говорять про санкції, тому обирають мовні одиниці з семантикою накладання та посилення. Для Джозефа Байдена це дієслова *to impose, to put, to authorize, to ratchet up*, а для Бориса Джонсона – *to impose, to hold, to agree, to intensify*, які вони поєднують з абстрактним іменником *sanctions*. Однак якщо британський прем'єр-міністр обмежується лише цими типовими конструкціями, то американський президент, навпаки, розширює їх з метою введення додаткових конотацій.

Джозефу Байдену з його підкреслено лідерської позиції важливо проявити жорсткість по відношенню до країни-агресора та показати таким чином приклад усьому світу. З цією метою він вводить у промови прикметники *powerful, strong, intense, severe*, що характеризують санкції, як такі, що є досить значними та здатними негативно вплинути на Росію. Більше того, американський президент часто заміняє нейтральне слово *sanctions* на іменники з семантикою тиску – *pressure, limitations*. Наприклад, (1) «*Today we will agree a massive package of economic sanctions designed in time to hobble the Russian economy*» [16]; (2) «*Today, I'm authorizing additional strong sanctions and new limitations on what can be exported to Russia*» [12]. У цитаті (1), що належить Борису Джонсону, ефект позбавлення РФ економічної безпеки вербалізується за допомогою поєднання дієслова із семантикою накладання – *to agree*, зі словосполученням *a package of economic sanctions*. Отримана конструкція має нейтральне забарвлення. У той же час у цитаті (2), з промови Джозефа Байдена, на позбавлення Росії безпеки вказує словосполучення *to authorize additional strong sanctions and new limitations*, де прикметник *strong* та іменник *limitations* підкреслюють жорстку позицію президента, адже несуть у собі семантику тиску та тяжких для подолання обмежень.

Наступний шлях відновлення безпеки України у промовах політиків – силовий. Він передбачає направлення їй фінансової та військової допомоги задля підтримання економіки, а також збільшення можливостей оборони та захисту. Для опису цього аспекту американський президент та британський прем'єр-міністр вживають дієслова, що мають семантику постачання та збільшення: *to supply (with), to provide, to support*. Також у Джо Байдена знаходимо слова *to move, to augment, to deliver*, а у Бориса Джонсона – *to send, to keep up, to coordinate*.

Попри загальну схожість, головна різниця між ними полягає в поєднаннях. Американський президент комбінує зазначені дієслова лише з іменниками-назвами військових реалій на кшталт (*military*) *equipment, training, a weapon, an anti-armor system, security assistance* і т.д., підкреслюючи тим самим важливість перемоги України саме на полі бою. Наприклад, «*While I will not send American servicemen to fight Russia in Ukraine, we have supplied the Ukrainian military with equipment to help them defend themselves. We have provided training and advice and intelligence for the same purpose*» [19]. У наведеній цитаті на відновлення безпеки України вказують дієслова *to supply* та *to provide* із семантикою забезпечення, що поєднуються з іменниками *equipment, training, advice* та *intelligence* на позначення елементів військової підтримки.

Борис Джонсон, у свою чергу, виділяє важливість постачання одразу двох видів допомоги. Як і Джозеф Байден, він звертає увагу на військову підтримку через вживання слів відповідної тематики, однак окремо вводить також словосполучення, що вказують на економічну сферу: *financial/economic support, economic assistance, funding* і т.д. Наприклад, (1) «*We*

cannot afford for one moment to relax the sanctions on Putin, and we must keep up the financial and economic support for Ukraine» [17]; (2) «*In the coming weeks, we in the UK will send you Brimstone anti-ship missiles and Stormer anti-aircraft systems*» [14]. У прикладі (1) на створення ефекту відновлення економічної безпеки вказує дієслово *to keep up* з семантикою надання, що комбінується зі словосполученням *financial and economic support*. У цитаті (2) відновлення військової безпеки акцентується через поєднання дієслова *to send* з назвами видів зброї (*Brimstone anti-ship missiles, Stormer anti-aircraft systems*).

Висновки. На основі проведеного аналізу ми можемо стверджувати, що при висвітленні війни для Джозефа Байдена та Бориса Джонсона однаково характерною є апеляція до потреби у безпеці. Обидва політики розглядають загрозу як в масштабах України, так і з позиції впливу на світову спільноту. Джерелом захисту вони завжди визначають власні країни – відповідно, США та Сполучене Королівство, а джерелом загрози – Росію. Натомість Джозеф Байден виявляє більше рішучості та фокусується на силових методах завершення війни, а стиль Бориса Джонсона є більш дипломатичним.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в порівнянні способів апеляції політиків до логосу та етосу при висвітленні війни в Україні.

Література:

1. Dijk van T.A. What is Political Discourse Analysis? *Belgian Journal of Linguistics. Political Linguistics*. 1997. Vol. 11, No 1. P. 11–52.
2. Гулей М.Д. Лексико-граматичні особливості та композиційна структура французької політичної промови (на матеріалі виступів Шарля де Голля і Жака Ширака) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.05. Київ, 2004. 20 с.
3. Потапенко С.І. Когнітивна медіа-риторика: буття конфлікту-кризи в англомовних інтернет-новинах : монографія. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2021. 299 с.
4. Wayne C.B. The Rhetoric of RHETORIC: The Quest for Effective Communication. Oxford : Blackwell Publishing Ltd, 2004. 224 p.
5. Leith S. You Talkin' To Me? London : Profile Books Ltd, 2011. 296 p.
6. Sloane T.O. Encyclopedia of Rhetoric. Oxford : Oxford University Press, 2001. 856 p.
7. Burke M. Discourse implicature, Quintilian and the Lucidity Principle: rhetorical phenomena in pragmatics. *Topics in Linguistics*. 2016. Vol. 17, No 1. P. 1–16.
8. Lauer J. M. Invention in Rhetoric and Composition. West Lafayette : Parlor Press, 2004. 257 p.
9. Щербак О.М. Дискурс німецькомовних інтернет-новин: лінгво-риторичний аспект : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Ніжин, 2016. 216 с.
10. Maslow A.H. Motivation and Personality. New York : Harper and Row Publishers, 1970. 358 p.
11. Талавіра Н.М. Опосередковане переконання при висвітленні публічного виступу у новинах: етос, пафос чи логос? *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2022. Вип. 1(31). С. 81–84.
12. Remarks by President Biden on Russia's Unprovoked and Unjustified Attack on Ukraine. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/02/24/remarks-by-president-biden-on-russias-unprovoked-and-unjustified-attack-on-ukraine/>.
13. PM statement on the situation in Ukraine: 22 February 2022. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-statement-on-the-situation-in-ukraine-22-february-2022>.
14. Prime Minister Boris Johnson's address to the Ukrainian Parliament: 3 May 2022. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/prime>

minister-boris-johnsons-address-to-the-ukrainian-parliament-3-may-2022.

15. Remarks by President Biden on the United Efforts of the Free World to Support the People of Ukraine. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/03/26/remarks-by-president-biden-on-the-united-efforts-of-the-free-world-to-support-the-people-of-ukraine/>
16. Prime Minister's address to the nation on the Russian invasion of Ukraine: 24 February 2022. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-ministers-address-to-the-nation-on-the-russian-invasion-of-ukraine-24-february-2022>
17. PM remarks at joint press conference with President Zelenskyy in Kyiv: 24 August 2022. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-remarks-at-joint-press-conference-with-president-zelenskyy-in-kyiv-24-august-2022>
18. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>.
19. Remarks by President Biden Providing an Update on Russia and Ukraine. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/02/15/remarks-by-president-biden-providing-an-update-on-russia-and-ukraine/>

Mishchenko T., Lutsenko O. Comparative analysis of Joe Biden's and Boris Johnson's rhetoric on war in Ukraine: force or diplomacy?

Summary. The article analyzes the ways of appealing to safety needs used by Joseph Biden and Boris Johnson while covering the topic of war in Ukraine. It is defined at the beginning that a political speech is a text delivered by professional politicians or political institutions at the local, national or international level. As its main aim is to convince citizens that the introduced idea is worth trusting, statesmen usually use the rhetorical devices of persuasion: ethos, pathos and logos. Our research is focused on pathos, which is an appeal aimed at triggering emotions and needs.

Both politicians describe safety loss for Ukraine and the world by utilizing words with the semantics of attacking and doing harm. In such a way they highlight Russia as the source of the threat. But unlike the American president, Boris Johnson puts an emphasis not only on military aggression but also on Russia's energy blackmail. Significant differences between the approaches of these two politicians may be also observed when they appeal to restoring security both for Ukraine and the world which may be achieved by force or diplomacy. In this context, Joseph Biden uses language units that denote concrete ways of diplomatic conflict resolution and emphasize that the USA has a clear war termination strategy. In contrast, Boris Johnson doesn't have a solution yet. This idea is verbalized by using words with the semantics of searching. Both politicians represent the topic of maintaining security for NATO by means of force in the same way by utilizing linguistic units with the meaning of protection and strengthening. However, Joe Biden prioritizes this topic more, as he mentions it twelve times in his speeches, while Boris Johnson does it only five times. Restoring Ukrainian security diplomatically by depriving Russia of its economic and financial safety is highlighted with the word combinations denoting imposing and intensifying sanctions. But while in Johnson's speeches we find only neutrally coloured constructions, Biden's addresses are typically harsher. This harshness is clearly observed in using words meaning pressure. When the prime minister describes restoring Ukrainian security by helping it, he covers all aspects of aid. Contrary to him the president concentrates only on military support.

The results of the analysis have revealed that Joseph Biden shows more determination and focuses mainly on ending the war by means of force, while Boris Johnson prefers a diplomatic approach to the issue.

Key words: political speech, rhetoric, pathos, basic needs.